

WIADOMOŚCI KRAJOZNAWCZE I TURYSTYCZNE

BIULETYN

INFORMACYJNY

POLSKIEGO TOW. KRAJOZNAWCZEGO

TOURING-KLUBU (P. T. K.).

Członkowie P. T. K. otrzymują biuletyn bezpłatnie, korzystają ze zniżek na kolejach i w schroniskach!

Rok II.

Warszawa, sierpień 1931 r.

№ 8 (10).

I. ŚRODKI TECHNICZNE RUCHU TURYSTYCZNEGO.

A. Mapy: a) Turystyczne.

1. *Katalog map i innych wydawnictw W. I. G. ze skorowidzami i wzorami.* Wojskowy Instytut Geograficzny. Warszawa. 1927.

2. Lenkiewicz A., *Gorgany zachodnie.* Podz. 1:100.000. Rozm. 34 × 45 cm. Wyd. Książnica-Atlas. Zi. 4.—.

3. *Mapa Świętokrzyskich szlaków turystycznych.* P. T. K. Nakł. Oddz.: Kieleckiego, Ostrowieckiego i Sandomierskiego. Skala 1:200.000. W tłoczeni Zakł. Ostrowieck. 1927.

4. *Mapa turystyczna Karpat Polskich.* Skala 1:100.000. Warsz. P. T. Tat.-Gea 1929. ark. 338 × 410 mm. Ark. 1. Szczawnica—Pieniny—Żegiestów. Ark. 2. Pilsko — Barania Góra. Ark. 3. Czarnohora — Żabie. Ark. 4. Jaremcze — Worochta. Ark. 5. Babia Góra. Ark. 6. Magórka — Bielsko — Klimczuk. Ark. 7. Krynica—Nowy Sącz.

5. Zwoliński Tadeusz, *Tatry.* Część wschodnia: Tatry Wysokie i Bielskie. Szczegółowa mapa turystyczna w podziale 1:40.000 (1 cm. = 400 m.). Lwów — Warszawa. Książnica-Atlas. 1931. 1 mapa 772 × 770 mm. Zi. 9.20 podkl. na pl. Zi. 13.70.

b) Sieci dróg bitych (automobilowe i autobusowe).

6. *Auto - przewodnik techniczno - handlowo-turystyczny* na r. 1931. Warszawa. 1931. Str. 312+1 mapa.

7. Biasion Józef i Jaworek Stanisław, *Spis szos i gościńców odpowiednich do komunikacji samochodowej Rzpl. Polsk.* Wyd. I. Kraków. ZZA. Druk. Przemysłowa. 1930. Str. 144 (Na okładce zewn. tytuł: Kilometraż automobil. Rzpl. Polsk.).

8. Ćwikiel Józef Bogumił, *Komunikacja autobusowa na drogach publicznych w Polsce w 1929 r.* W. M. R. Publ. 1930. Str. 11 + 1 nlb. + 1 mapa (1:1.500.000).

9. *Mapa drogowa wojew. Kieleckiego,* opr. w Oddz. Drog. Dyr. Rob. Publ. w Kielcach w r. 1929. Skala 1:300.000.

10. *Mapa dróg państwowych wojewódzkich i powiatowych w wojew. Warszawskim.* Wyd. Dyrekcji Robót Publ. Warszawa. 1928.

11. *Mapa komunikacyjno-pocztowa* Rzpltej Polskiej z ostatnim podziałem administ. Warszawa. „Orbis”. 1928. Zi. 10.—.

12. *Mapa Samochodowa Polski.* W skali 1:1.000.000. Z planami dróg wyjazd. do Warszawy, Krakowa, Poznania, Lwowa i Łodzi. W. Trz. Ew. i Mich. 1930, brosz. Zi. 13.80, podkl. z futer. Zi. 26.—, podkl. z wałk. Zi. 28.—.

13. Orłowicz M. dr. i Morsztyn R. inż., *Przewodnik automobilowy po Polsce.* Warszawa. Sgł. Aut. P. 190. Str. 211 + 1 nlb., ok. 30 map i kilkadzies. ilustr. Zi. 25.—.

14. (Pietrzak F.), *Mapa województwa łódzkiego ze skorowidzem, wykazaniem wszelkich dróg oraz odległości.* Podziałka 1:375.000. Łódź. Kosmopolita. Druk. Weissbach i Mader. (1929). 1 karta 535 × 515 mm. Zi. 2.—.

c) Sieci kolejowej.

15. Groszek Władysław, *Koleje Rzeczypospolitej Polskiej.* Podziałka 1:1.500.000. W. P. K. P. 1930.

16. *Rzeczpospolita Polska.* Podział administracyjny według stanu z dnia 1.X 1929. (Mapa: kolej dwutor., jednotor., wąskotor. w bud., drogi bite państw. i wojew.). Gł. Urz. Stat. W. 1930.

d) Dróg wodnych.

17. Adriański Stanisław, *Mapa dróg wodnych* Dyrekcji Wileńskiej. Wilno. 1930.

18. Tillinger Tad. inż., *Mapa polskich dróg wodnych* z tabl. i tekstem objaśn. Wyd. Dyr. Dróg Wodnych w Warsz. 1931. Książnica-Atlas. Zi. 15.—.

e) Szlaków lotniczych.

19. *Mapa Międzynarodowa, ogólna, lotnicza.* B. 6. Polska. Podziałka 1:2.186.607 na szerokości 144° (54° N.). Wyd. prowiz. Oprac. Inst. Kartogr. im. E. Romera. Warsz. 1929. 1. Karta 925 × 720 mm.

B. Plany: a) Miasta.

20. *Plan miasta Będzina.* Skala 1:12.500. Będzin. 1929. Str. 2 nlb + 1 tabl. Zi. 1.80.

21. *Plan miasta Białegostoku.* Skala 1:16.800. Zi. 2.20.

22. *Plan miasta Bielsko—Biała*. Lit. J. & C. Handel, Bielsko. 1930.

23. *Plan m. Bydgoszczy w 5 kolorach* ze skorowidzem ulic. Nakł. Wielk. Ks. Adr. m. Bydgoszczy. 1929.

24. *Plan miasta Kielc*. Skala 1:10.000. Wydanie i nakład firmy „St. Święcki” w Kielcach.

25. *Kraków*. Plan miasta. Barwny, ze skorowidzem ulic. 1931. Zł. 1.—.

26. *Plan miasta Lwowa*. Podz. 1:15.000 Rozm. 41×52 cm. Wyd. Książnica-Atlas. Zł. 1.80.

27. *Mapa okolic Lwowa*. 1:100.000. Rozm. 43×56 cm. Kol. Wyd. Książnica-Atlas. Zł. 3.—.

28. *Plan m. Pińska*. Skala 1:10.000 Nakł. Okr. Zw. Kół. Roln. w Pińsku 1929. 1 karta 490×800 mm.

29. *Plan miasta Poznania*. Podz. 1:15.000. Rozm. 61×52 cm. Wyd. Książnica-Atlas. Zł. 1.80.

30. Rauh L. inż. *Plan miasta Stanisławowa i Knikininów*. St. 1919.

31. *Warszawa*. Dane statystyczne. Plan miasta. Wyd. Wydz. Statyst. Magistratu st. m. Warszawy. 1929. Str. 46 + VI.

32. Januszewicz St., *Plan miasta Wilna ze skorowidzem ważniejszych gmachów*. Wyd. I. Zawadzki. Wilno. 1930.

33. *Plan miasta Częstochowy*. Ze spisem ulic miasta i przedmieść. Skala 1:25.000 Nakł. H. Otrąbka. Częstochowa.

C. Rozkłady jazdy: a) Kolejowe.

34. *Mały rozkład jazdy*. Ważny na okres letni 1931 r. Zawiera rozkład jazdy na P. K. Dyr. Katowickiej i Krakowskiej oraz łącz. s. linj. P. K. P. Nakł. P. T. Ks. Kol. „Ruch”. Str. 2 nlb. + 56 + 1 mapka. Zł. 1.—.

35. *Mały rozkład jazdy okręgu wileńskiego*. Ważny na okres letni 1931. Nakł. Polsk. Tow. Ks. Kol. „Ruch”. Str. 16 + 1 mapka. Zł. —.50.

36. *Podmiejski rozkład jazdy węzła warszawskiego*,

ważny na okres letni 1931 r. Nakł. P. T. Ks. Kolej. „Ruch”. Str. 39 + 5 nlb. + 1 mapka. Zł. —.50.

37. *Rozkład jazdy na kolei elektrycznej Warszawa—Grodzisk i kolei Warszawa—Młociny—Łomianki*. Ważny od 1.V 1931. Wyd. Elektr. Koleje Dojazd. Sp. Akc. Str. 24. Zł. —.25.

38. *Urzędowy rozkład jazdy*. Ważny od 15 maja 1931 r. Zaw. rozkl. jazdy na P. K. P., kolej. zagran. i inne dane o komun. Wyd. Min. Komunik. W. 1931. Nakł. P. T. Ks. Kol. „Ruch”. Str. 3 nlb. + LXXXV + 3 nlb. + 395 + 2 nlb. + Dodat. turyst. do U. r. j. s. 21 + 1 nlb. Zł. 5.—.

39. *Wielkopolsko-pomorski rozkład jazdy*. Ważny na okres letni 1931. Zaw. rozkl. jazdy na P. K. P. Dyr. Poznań. i Gdańsk. Nakł. P. T. Ks. Kol. „Ruch”. 1931. Str. 79 + 1 nlb. + 1 mapka. Zł. 1.50.

40. *Wschodnio-małopolski rozkład jazdy*. Ważny na okres letni 1931. Zaw. rozkl. jazdy na P. K. Dyr. Lwowskiej i Stanisławowskiej. Nakł. P. T. Ks. Kol. „Ruch”. 1931. Str. 32 + 1 nlb. Z 1 mapką. Zł. —.80.

b) Autobusowe.

c) Lotnicze.

D. Wykazy hoteli i schronisk: a) hotele.

41. *Skorowidz hotelowy Rzplitej Polsk.* Spis hoteli, pensjonatów, zajazdów, sanatoriów, lecznic i t. d., opracow. w porozum. i wedle wskazówek Podkom. Hotelowej przy Minist. Przem. i Handlu. Drugi rocznik. Kraków. 1930/1. Nakł. Tow. Wyd. „Polski Znicz”. Str. 192. Zł. 5.—.

b) Schroniska.

42. Min. W. R. i O. P. *Informator V. Szkolne Schroniska Noclegowe. Rok 1931.* Z mapą szk. schronisk noclegowych i alfabetycznym spisem miejscowości. Warszawa. Nakł. M. W. R. i O. P. Str. 104.

E. Wykazy restauracji, gospód i t. p.

F. Spisy adresowe składnic ekwipunku turystycznego.

Z CZYNNOŚCI I POSIEDZEŃ RADY GŁÓWNEJ P. T. K.

Komitet Wykonawczy Rady Gł. P. T. K. odbył posiedzenie w dn. 3. VII. — pod przewodnictwem prezesa, p. W. Raczkiewicza. W zakresie spraw organizacyjnych P. T. K. stwierdzono pomyślne objawy zainteresowania naszą akcją na terenie województw południowych, czego dowodem jest powstanie Oddziału P. T. K. w Tarnowie. Prawdopodobnie niedługo powstanie Oddział w Jaśle. We Lwowie, w sprawach Oddziału P. T. K. przeprowadził konferencje prof. W. Antoniewicz. Oddział Lwowski zamierza od września przystąpić do wydanej akcji organizacyjnej, skupiającej różne ugrupowania zainteresowań krajoznawczo-turystycznych. W Tarnopolu, w sprawach organizacyjnych P. T. K. konferował p. prezes W. Raczkiewicz. Na terenie Śląska odbyły się z po-

myślnym wynikiem, wstępne konferencje u p. W. Olszewicza, w sprawie sieci Oddziałów P. T. K. Akcja ruszy od września. Postanowiono zwrócić uwagę na prace Oddziałów w woj. Wileńskim (zwłaszcza w Wilnie) i Poleskiem, gdzie działalność Oddziałów P. T. K. objawia małą żywotność.

Sprawę reorganizacji biura P. T. K. postanowiono odłożyć do czasu ustalenia stosunków z Towarzystwami pokrewnymi. Co do stosunku do ustawy o popieraniu turystyki postanowiono utrzymać ścisłą łączność ze Związkiem Towarzystw Turystycznych. Stosunek P. T. K. do ustawy znajdzie swój wyraz w odpowiednim memorjale. Uchwalono, aby nie nagłać zbyt, za to gruntownie przygotować Nr. turystyczny „Ziemi”. Ma on być wyrazem stanowiska pro-

gramowego P. T. K., oraz dokładnym i wszechstronnym informatorem o stanie i możliwościach rozwojowych turystyki w Polsce. Biuletyny P. T. K. gromadzą w tym kierunku materiał.

Postanowiono zająć się przeprowadzeniem rewizji co do pobieranych opłat we wszystkich schroniskach P. T. K., w schronisku w Zakopanem opłaty obniżyć do norm przyjętych przez P. Tow. Tatrzańskie.

W związku z jubileuszem P. T. K. rozwija Sekcja Turystyczna propagandę za organizacją „wycieczek jubileuszowych”.

Przyjęto do wiadomości, że rękopis „Dziów Krajoznawstwa Polski I” ma być oddany, całkowicie wykończony, w dniu 10.IX 31.

Biuro P. T. K. kompletuje całokształt literatury przewodnikowo-turystycznej według bibliografii biuletynów P. T. K.

Ustalono, że w lipcu i początkach sierpnia sprawami Rady kierować będzie Vice-prezes p. St. Osiecki. Zebranie Komitetu Wykonawczego odbędzie się w końcu sierpnia, Rady Głównej we wrześniu.

Nowe zniżki dla członków P.T.K. Staraniem Centrali P.T.K. w Warszawie członkom P.T.K. zostały przyznane przez Zarząd Żegluga Rzecznej „Vistula” zniżki 30% za okazaniem legitymacji członkowskiej przy przejazdach na

parostatkach wymienionego przedsiębiorstwa na odcinku Warszawa — Gdańsk.

Redakcja Słown. Geogr. Państwa Polsk. W dn. 6.VI przy współudziale p. dr. R. Fleszarowej powstała Komisja Regionalna w Łodzi (Oddział P. T. K.), ul. Kościuszki 17. W dn. 7.XI na zjeździe Okręgu P.T.K. w Sandomierzu przy współudziale p. dr. R. Fleszarowej powstała Komisja Regionalna Kielecka z p. E. Massalskim na czele. Siedziba Komisji: Kielce, Leonarda 14. (Oddział P.T.K.). W dn. 30.V powstała przy współudziale d-ra S. Arnolda Komisja Regionalna w Lublinie (ul. Solna 5 m. 13). Delegatem Rady Red. jest dr. S. Wojciechowski. W dn. 1.VI przy współudziale d-ra S. Arnolda powstała Komisja Region. Lwowska na wojew. Lwowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie. Prezes: prof. E. Romer, wice-prezes prof. F. Bujak, sekretarz i delegat Rady Red. dr. J. Wąsowicz (Lwów, ul. Kościuszki 9. III.). Podkomisja Stanisławowska powstała przy współudziale d-ra S. Arnolda w dn. 13.VI. Prezes: dyr. E. Bürgel, sekretarz p. Fr. Sawicki. W Nr. 6 Dzienn. Urzędow. Minist. W. R. i O. P. z dn. 8.VI 1931, ukazała się odezwa P. Ministra, d-ra S. Czerwińskiego Nr. 1. Prez. 3162/31 skierowana do nauczycielstwa szkół wszelkich typów, w sprawie pomocy w pracach P. T. K. nad „Słownikiem Geograficznym Państwa Polskiego”.

Z ŻYCIA OKRĘGÓW I ODDZIAŁÓW P. T. K.

Poznań. Oddział P. T. K. urządził w lipcu następujące wycieczki: 12 — Kórnik, Bnin, Koszuty, Środa (pieszej drogi 15 klm.), 18 i 19 — Inowrocław, Kruszwica, Strzelno, Mogilno i 26 — Szamotuły — Ostroróg (pieszej drogi 10 klm.). Szczegóły wycieczek, organizowanych

przez Oddział, ogłaszane są przez radio każdego czwartku o godz. 20.

Wszelkich informacji w sprawach Oddziału i organizowanych wycieczek udziela sekretariat: ul. M. Focha 18. II p., pokój 25, tel. 71—52, codz. od 17 do 19.

Z ŻYCIA OKRĘGÓW I ODDZIAŁÓW KÓŁ MŁODZIEŻY SZKOLNEJ P. T. K.

Zjazd doroczny Komisji Kół K. M. S. odbył się 11.IV w Warszawie pod przewodnictwem P. L. Węgrzynowicza, który złożył sprawozdanie z działalności Komisji za r. 1930/1. Zgłoszonych do Komisji Kół jest 240. W roku 1930 nowych 77, w tem ze Śląska 56. Materiały krajoznawcze, dostarczone przez młodzież przekazuje się profesorom-specjalistom. Nagrody pieniężne napływają skąpo. Zaofiarowało je tylko 6 Oddziałów P. T. K. Magistratowi m. Krakowa wyrażono uznanie za udzielenie nagrody w r. ub. w wys. 500 zł.

Jako obowiązkową pracę na r. b. postawiono współdziałanie z redakcją *Słownika Geograficznego*. O tem współdziałaniu mówił prof. dr. S. Arnold. O *ochronie zabytków sztuki* mówił gen. konserw. P. J. Remer, o widoku, organizowanym przez młodzież na obchodzie jubileuszowym P. T. K. mówił P. J. Cierniak.

Poznań. Okręgowe Koło Opiekunów (zał. 12.X 30) odbyło 1 zebranie plenarne i 4 zarządu. Omówiono pro-

gram i formy organizacyjne. Otwarto zgłoszenia do egzaminu na stopień przewodnika (do 15.VI b. r.). Utworzono Sekcję Obrony Przemysłu Krajowego, Wszczęto kroki w Kuratorjum O. S., aby schroniska szkolne otwarte były przez cały rok. Zamierzono wydawanie pisemka okręgowego lub odpowiednie przekształcenie *Ziemi Nadnoteckiej*.

Zorganizowano Miejsce Koło Opiekunów i nowe Koło przy Sem. Nauczyc.

Wystawa poświęcona ochronie przyrody. Przy pomocy Państw. Rady Ochr. Przyrody zorganizował Okręg Krakowski Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej wystawę poświęconą ochronie przyrody w czasie od 26.IV do 15.V.

Wystawa objęła następujące działy: parki narodowe, rezerwaty, ochrona gatunkowa zwierząt i roślin, pomniki przyrody nieożywionej, organizacja ochrony przyrody w Polsce, zabytki historyczne na tle przyro-

dy, drzewa i kamienie pamiątkowe, czynniki niszczące przyrodę. Na miejscu honorowym patronowali wystawie twórcy idei ochrony przyrody: A. Mickiewicz, St. Żeromski, M. Raciborski, M. Nowicki i Wł. hr. Zamojski.

Wystawa przeznaczona była głównie dla szkół, to też przybywali nauczyciele geografii i przyrody ze swemi klasami i przeprowadzali lekcje ochrony przyrody.

TURYSTYKA KRAJOWA I ZAGRANICZNA.

Wystawa turystyczna we Lwowie. W muzeum przemysłu artystycznego zorganizowano w kwietniu b. r. wojewódzką wystawę turystyczno-krajoznawczą. Urządził ją płk. Śniadowski wraz z całym komitetem wystawowym oraz zarządem Muzeum. Lwów, pamiątki z walki „orląt” miały osobne sale. Ze zdrojowisk reprezentowane były: Nienurów, Horyniec i Iwonicz. Wiele eksponatów dał miejscowy Komitet Ochrony Przyrody. W dwóch salach mieściła się ceramika ludowa, sprzęty i stroje, pochodzące przeważnie z Muzeum im. Dzieduszyckich. Nadto na wystawie były liczne fotografie i przejrzyście ułożona mapa turystyczna.

Wystawa turystyczna wołyńska odbyła się w kwietniu w Łucku staraniem Wołyńskiego Tow. Krajoznawczego i Opieki nad Zab. W związku z wystawą wyświetlany był propagandowy wołyński film turystyczny.

Wystawa „Polskie Morze i Ziemia Pomorska” zorganizowana w Warszawie przez Oddział Ligi Morskiej i Kolonjalnej otwarta była w ciągu maja i czerwca b. r. w „Dolinie Szwajcarskiej”.

Wystawa Rolnicza i Regionalna Podolska otwarta w Tarnopolu w dniu 23 czerwca 1931 roku w tych dniach została zamknięta, ciesząc się dużym powodzeniem. Zobrazowała ona dokładnie dorobek gospodarczy dziesięciolecia w każdej dziedzinie życia i wszelkie własności regionalne województwa Tarnopolskiego.

Wystawa Etnograficzna w Krakowie przy ulicy Rajskiej otwarta została w lipcu r. b. staraniem miejscowego Muzeum Etnograficznego. Cieszy się ona zasłużonym powodzeniem naszych i obcych turystów.

Międzynarodowa Wystawa Kolonjalna w Paryżu otwarta w maju r. b. daje możność zwiedzającym poznać w krótkim czasie (2 dni) przyrodę, etnografię i architekturę krajów egzotycznych, zapoznać się z całokształtem zagadnień społecznych, ekonomicznych i kulturalnych krajów pozaeuropejskich. Informacyj udziela *Tourisenne*, Bureau Touristique, 213, avenue de Choisy, Paris (XIII).

KALENDARZYK KRAJOZNAWCZY.

WYCIECZKI.

Oddział P. T. K. w Grudziądzu.

- 2.VIII. Wierchłlas, rezerwat cisowy.
- 9.VIII. Sarnowo, kościół pokrzyżacki (autobusem).

Oddział P. T. K. w Warszawie.

- 2.VIII. Do Płocka (statkiem) prow. p. St. Gabryszewski.
- 9.VIII. Do Lasów Dóbr Wilanowskich prow. p. St. Lenartowicz.
- 15 i 16.VIII. Do Gdyni i na Hel, prow. p. St. Lenartowicz.
- 15 i 16.VIII. Do Puszczy Białowieskiej prow. p. prof. Kloska.
- 23.VIII. Do Ossowa, Kobyłki i Radzymina, prow. p. St. Gabryszewski.
- 30.VIII. Do Tomaszowa Maz., Spały i Lasów Spalskich. prow. p. St. Gabryszewski.

Wycieczki sierpniowe poza wymienionymi w „Wiadomościach Krajoznawczych i Turystycznych”. będą ogłaszane na tydzień przed terminem wycieczki w biurze Oddziału Warszawskiego P. T. K. W terminie od 15 sierpnia do 1 września organizuje się wycieczkę do Francji na Wystawę Kolonjalną.

Niezależnie od tego odbędzie się wycieczka: 10-odniowa do Paryża na Wystawę Kolonjalną od 1 do 11 września r. b. Koszty wyniosą przy podróży w kl. II:

dla członków T-wa zł. 600
dla gości „ 625

przy podróży w kl. III:

dla członków T-wa zł. 475
dla gości „ 500

Ceny paszportów nie są wliczone. O paszporty zagraniczne każdy z uczestników stara się samodzielnie.

Przy zapisie należy nadesłać pod adresem T-wa, Warszawa, ul. Karowa 31—zł. 150, do dn. 10.VIII.

Wycieczka wakacyjna 4-tygodniowa w góry Jugosławji (Serbja, Bośnia, Hercegowina, Czarnogóra, Wybrzeże Adriatyku, Karawanki i Alpy Julijskie) odbędzie się pod przewodnictwem St. Lenartowicza od 29 sierpnia do 27 września 1931 r. Całkowity koszt z paszportem ulgowym i wpisem wyniesie 750 złotych.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona 250 zł., 1/2 strony 130 zł. 1/4 strony 70 zł., 1/8 strony 40 zł., w tekście o 50% drożej.

Redakcja i Administracja w Warszawie, ul. Karowa 31, tel. 642-50.

Redaktor odpow.: **Aleksander Patkowski.**

Wydawca: **Polskie Tow. Krajoznawcze.**

Druk. Jan Świętoński i S-ka, Warszawa, Kopernika 34. Telefon 407-50.

